

„NOVI ČAS,”

izhaja vsak petek ob
12. uri dopoldne. Ured-
ništvo in upravnništvo
je v Gosposki ulici
št. 6 drugo dvorišče.

NOVI ČAS

LIST STANE:

za celo leto . . . 4 K
„manj premožne 3 „
„Nemčijo . . . 5 „
„posamezne št. 8 v
Oglasi po dogovoru.

Štev. 31.

V Gorici, 30. julija 1914.

Leto V.

Odšli so v pravično vojsko! --- Cesarjev manifest: Mojim narodom! --- Vojska se je pričela!

Videli smo jih, moške in mladeniče, kako so prihajali od vseh strani s silno odločnostjo in velikim korakom! Cesar, Avstrija, domovina jih kliče in takoj puščajó svoje delo, svojo hišo, stariše, svoje sestre, žene in otroke, poslovijo se od svojih dragih, gredo v cerkev pred altar in z blagoslovom nebes in celega naroda hitijo naprej, kamor jih pozivlja sveta dolžnost. Pesmi so jim kipele iz ust, navdušeni vskliki so doneli naokrog, vlak pa jih odpeljal izpred naših oči:

Zastava že razvita je,
Morilna cev nabita je,
Nabrušen bridki meč,
Zdaj puško v dlan in meč ob stran,
Napočil je krvavi dan,
Urà, u toj besneč!

Gredo proti sovražniku. Ta sovražnik, ki smo ga že v predzadnji številki „Novega Časa“ označili, je velesrbska propaganda, ki ima svoj sedež v Belgradu, v Srbiji. To zločinsko velesrbsstvo in vsi tisti, ki so mu dajali potuho, je krivo, da so morali naši dragi oditi od doma v pravično vojsko. **Da v pravično vojsko!**

Kdo je naš sovražnik?

Koliko dobrot se ima Srbija Avstriji zahvaliti! Kolikokrat ji je Avstrija proti Turkom pomagala! Ko so Bolgari pri Slivnici Srbe potolkli, je Avstrija rešila Srbe ropčnega pogina; in lani je bila zopet Avstrija, ki je pripustila, da se je srbska država tako močno povečala. Za vse to pa je žela le nehvaležnost, da, bolj ko je bila potrpežljiva, bolj so jo sovražili. Srbija je postala pravi madež med državami, ognišče zločinskih načrtov in jama razbojnikov. Tu so v strašni noči 29. maja 1903 na grozovit način razmesarili kralja in kraljico, morilce pa pustili pri življenju in jim dali celo dobre službe. Lani pa, ko so Bolgari s svojim brezmejnim junaštvom Turke premagali, je Srbija na najgrši način prelomila pogodbo, ki jo je gle-

dé razdelitve Macedonije z Bolgari napravila, zvezala se je z zagrizenimi sovražniki Slovanov z Grki in Rumuni in ž njih pomočjo oropala hrabre Bolgare vseh njihovih uspehov. Tako se je Srbija vedla izdajalsko proti svojemu kralju, tako proti svojemu zavezniku, ki je zanjo potoke krvi prelil.

Izdajalsko se je Srbija vedla tudi proti Avstriji. Dobrote je uživala od nje povsod. V zahvalo pa je pričela delati na to, da Avstriji odtrga dežele na jugu. Sosed, ki ima take namene, je zločinec, je tat in ropar. V ta namen je pričela velesrbsko gibanje po avstrijskem jugu. Dne 31. marca 1909 je sicer slovesno obljubila, da hoče z Avstro-Ogrsko živeti v prijateljsko sosednih razmerah. Ampak srbska vlada obljube ni držala. Pred njenimi očmi se se v Belgradu in drugod ustanavljala društva z zločinskim gibanjem proti Avstriji. Pred njenimi očmi je smelo srbsko časopisje napadati cesarja in člane cesarske hiše; smelo je smešiti in napadati našo državo, našo armado in delati na to, da bi monarhija propadla. Dvakrat je Avstrija radi Srbije svoje vojake spravila v bojno stanje. Koliko škode je imela trgovina od tega, koliko velikih stroškov država sama! A potrpežljiva je naprej, ker naš sivolasi presvetli cesar je vladar miru in vé, koliko gorja vojska prinese. Srbija pa je v svoji zagrizenosti do naše države šla naprej. Vlada je tam dopuščala, da se se njeni uradniki in častniki udeleževali celó gibanja proti Avstriji; po šolah in pri pouku se je vedno silnejše hujskalo in ščuvalo proti naši državi in cesarski hiši. In končno se je zgodilo, kar je napolnilo nas vse z grozo in neizmerno žalostjo. Dne 28. junija, ravno predvčerajnjem pred enim mesecem, so najeti zločinci umorili prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo visoko soprogo v Sarajevu. Do zavratnih umorov najvišjih oseb je prišlo. Preiskava je dognala, da so srbski častniki, majorji in stotniki mo-

rilce pripravili do strašnega dejanja; morda se skrivajo še druge višje osebe za tem brezbožnim zločinom; srbski majorji in stotniki so morilcem priskrbeli bombe iz srbske kraljeve orožarne v Kragujevcu; isti možje so morilce naučili tudi v rabi samokresov; isti možje potem pomagali morilcem čez mejo, da so mogli izvršiti strašni zločin.

Taka je Srbija, naš sovražnik! Ali ni to država, ki spada, kakor je sedaj, k večjemu med divje narode v Afriki? Avstrija pred njo ni imela nobenega miru; umoril in zločini so se tam pripravljali na naš račun. Proti takemu sosedu je bilo treba nastopiti odločno, moško, z orožjem v roki.

Kaj je zahtevala Avstrija?

Avstrija je zahtevala mir v imenu nas vseh, ker mi hočemo imeti mir. In dne 23. t. m. zvečer je poslala Srbiji svoje zahteve. Zahteve so bile take, kakor jih je Avstrija nujno morala postaviti. Zahtevala je, da srbska vlada da objaviti v svojem uradnem listu dne 26. t. m. sledečo izjavo:

„Kraljevska srbska vlada obsoja proti Avstro-Ogrski naperjeno propagando, to se pravi, skupnost tistih stremiljenj, katerih končni smoter je, da se od avstro-ogrške monarhije odtrgajo ozemlja, ki ji pripadajo, in naodkritije obžaluje strašne posledice teh hudodelskih dejanj. Kraljevska srbska vlada obžaluje, da so se srbski častniki in uradniki prej imenovane propagande udeleževali in tako ogrozili prijateljsko sosedne razmere, katere gojiti se je kraljevska vlada s svojo izjavo 31. marca 1909 najslovesnejše obvezala.

Kraljevska srbska vlada, ki obsoja in odklanja vsako misel ali vsak poizkus vmešavanja v usodo prebivalcev kateregakoli dela Avstro-Ogrske, smatra za svojo dolžnost, da častnike, uradnike in vse prebivalstvo v kraljestvu čisto odločno opozarja, da bo v bodoče z najskraj-

nejšo strogostjo nastopila proti tistim osebam, ki taka dejanja zakrivljajo, katera bo z vsemi silami skušala onemogočiti in zatreti.»

Ta izjava bi se istočasno imela nannaniti srbski armadi z dnevnim pove-
ljem srbskega kralja in v uradnih listih armade.

Dalje pa je naša vlada zahtevala še od Srbije:

1.) Da Srbija ne dopusti nikdar kake tiskovine naperjene proti Avstriji.

2.) Da razpusti društvo »Narodna Obrana« in vsa društva, ki delujejo na katerikoli način proti Avstriji in da nikdar več ne dopusti ustanovitve podobnih društev.

3.) Da se iz javnega pouka v šolah in iz učiteljstva odstrani vse, kar služi hujškanju in propagandi proti Avstriji.

4.) Da se odstranijo vsi častniki in uradniki iz svojih služb, ki so krivi propagande proti Avstriji.

5.) Da srbska vlada dovoli sodelovanje avstrijskih v ta namen od naše vlade določenih oseb pri zatiranju onega gibanja v Srbiji, ki je naperjeno proti Avstriji.

6.) Da se uvede sodna preiskava proti tistim udeležencem zarote z dne 28. junija, ki se nahajajo v Srbiji. Pri preiskavah in poizvedbah bi pa sodelovali tudi avstrijski v ta namen določeni uradniki.

7.) Da se takoj zapre major Voja Tankosić in neki Milan Ciganović, ki sta sodelovala pri zaroti.

8.) Srbska vlada naj prepreči na uspešen način vsako vtihotapljanje orožja čez mejo in takoj odpusti iz službe ter strogo kaznuje vse tiste osebe, ki so morilec pomagale pri prestopu čez mejo.

Tem zahtevam je bil priložen izid preiskave v Sarajevu, ki smo ga že zadnjič priobčili. Avstrijska vlada je zahtevala odgovora do sobote 25. t. m. ob 6h zvečer.

Te zahteve naše države so čisto pravične in take, da jih mora vsakdo iz srca pozdraviti in sprejeti za svoje. Kakor se vidi, naša država zahteva v prvih 5 točkah samo to, kar bi Avstriji dalo gotovost, da bo potem imela mir pred Srbijo in velesrbsko propagando. Z drugimi zahtevami hoče pa na uspešen način dobiti sokrivce zavratnega umora v Sarajevu dne 28. junija in kazni za nje.

Zahteve so torej take, da jih mora vsak človek v enakem slučaju staviti. Nič več in nič manj! Če pomislimo, kako so bili morilci v Srbiji poučeni, bombe in revolverji preskrbljeni in zločinci spravljani čez mejo, potem vidimo, da je Avstrija še mnogo, mnogo premalo zahtevala. Res veleizdajalsko bi mislil tisti, ki bi te zahteve smatral ali imenoval nesprejemljive.

Srbija na strani morilcev.

Kaj pa je srbska vlada na to odgovorila? Avstrija je zahtevala od nje, naj da mir in naj kaznuje morilce. Srbija ni ugodila ne prvi in ne drugi zahtevi. Ni hotela, da se razpustijo revolucionarno

društvo »Narodna Obrana« in podobna društva, ni hotela, da se odstranijo častniki in uradniki, ki so člani propagande proti Avstriji. Niti tega ni hotela srbska vlada, da se takoj aretirata Tankosić in neki Ciganović, ki sta sokriva umora v Sarajevu!

Če bi imela srbska vlada le nekaj smisla za čast in poštenje, bi lahko takoj obžalovala svoje zločinsko počenjanje in bi zahtevala ugodila ter tako dala spoznati, da ji je žal, kar se je proti Avstriji od njene strani godilo. Pa to zločinsko gnezdo, ki je vidimo v Belgradu in Srbiji, takih čutil ne pozna več. Zato pa tudi kličemo:

**Dol s tem zločinskim gnezdrom!
Dol s tako Srbijo!**

Pravična vojska.

Naš boj je svet in svet naš roj.
Saj kliče nas v hrabri boj
Naš Bog, naš car, naš dom!

Do vojske je moralo priti!

Pravična je ta vojska! Bolj pravične si niti misliti ne moremo. Avstrija in njeni habsburški vladarji vodijo svoje narode že skoraj 650 let. A še nikdar niso začeli kake krivične vojske! Naj so se borili tekom stoletij proti Francozom ali Turkom ali v Nemčiji ali v Italiji — krivične vojske oni nikdar niso započeli. To čast ima edino le Avstrija. Tudi sedanja vojska je taka, da stoji vsa pravica na naši strani. In zato smo prepričani iz celega srca, da bode božji blagoslov spremljal armado in njene hrabre vojake. Bog — On je varuh reda in pravice; zatorej bo tudi njegov blagoslov pri nas!

Naš cesar, ki vlada že 66. leto, je bil vedno knez miru. Kolikokrat je preprečil on vojske! Kolikokrat so si že naši vojaki želeli vojske s sovražnikom; a on, ki pozna gorje vojske, ki ve, koliko solz in bolečin prinese vsaka vojska v družine, je v svoji miroljubnosti hotel le spravo in mir. Tudi sedaj, ko so mu srbski agitatorji že leta in leta vznemirjali državo na jugu, ko so mu celo kri od lastne krvi — samega prestolonaslednika v Sarajevu umorili, je Srbiji še vedno podal roko sprave in miru. Pa nise hoteli!

Oni so krivi, da je prišlo do vojske. So krivi tega tudi oni elementi na jugu naše države, ki so velesrbsko propagando na katerikoli način podpirali in širili. Nikdar bi morda Srbi v svoj zagrizenosti in sovraštvo do Avstrije ne bili prišli tako daleč, če bi ne bili našli moralne opore in odziva svojim stremljenjem pri jugoslovanskih svobodomislecih in njih časopisu. Tu se je vzbujala v Srbiji zavest, da imajo pričakovati prevrata, revolucije ali morda celo odpada od države med avstrijskimi Jugoslovani, če bi prišlo do kake vojske. To zavest so svobodomislec na našem jugu v svojem sovraštvo do katoliške Avstrije skrivno in očitno gojili ter tako velesrbski propagandi pomagali do življenja. V srbski državi sami pa so posredno učili vedno večje sovraštvo in zagrizenost do Avstrije. Zato delamo svobodomislece na našem jugu tudi soodgo-

vorne onega gorja, ki je nujno združeno z vojsko. Te si zapomni, drago slovensko katoliško ljudstvo!

Naš presvitli cesar ni mogel in ni smel več drugače. Zato je sedanja vojska pravična vojska! Ona naj prinese mir in red proti Srbiji! Ona naj prinese tudi zadostne kazni za kri, ki je bila tako po nedolžnem prelita v Sarajevu. Mi in naše slovensko ljudstvo in narodi Avrije sploh — to iz srca želimo!

* * *

Vam pa, prijatelji naši, ki ste zapustili svoje domove, svoje žene in svoje otroke, svoje sive očete in matere, Vam iz celega srca naše pozdrave z iskreno željo, da Vas Bog blagoslovi na Vaših potih! Da blagoslovi Vaše orožje in Vaša junaška srca, ki bijejo za »Vero, dom, cesarja!« in so pripravljena žrtvovati vse ter umirati za »Vero, dom, cesarja!«

Bog z Vami in našo Avstrijo!

»Naprej tedaj, junaški roj,
Za dom, za drage v hrabri boj
Tja sred sovražnih čet!«

Na svidenje z Vami kot zmagačci!

Mobilizacija v Avstriji.

Ko je došel nepovoljni odgovor srbske vlade, je naš poslanik v Belgradu baron Giessler takoj zapustil Belgrad. Na Dunaj je vest prispela že okrog 7h zvečer. Takoj je cesar izdal mobilizacijsko povelje na armado, ki se je takoj razglasila. Glasi se:

Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo blagovolilo so ukazati delno mobilizacijo in delno sklicanje črne vojske. Tozadavna podrobnejša določila razvideti so iz javnih nabitih razglasov v prizadetih kornih poveljstvih.

Mobilizacija se razteza na sledeče vojne zbornice: Graдец (3.), Budimpešta (4.), Temešvar (7.), Praga (8.), Litomerice (9.), Zagreb (13.), Dalmacija ter Bosna in Hercegovina (15. in 16.). — Prvi mobilizacijski dan je 28. julija.

V soboto 7.30 zvečer je izdalo avstrijsko zunanje ministerstvo sledeče oficijelno poročilo: Danes ob pol 3. popoldne se je vršil pod predsedstvom kralja Petra v konaku kronski svet. Po seji so kralj Peter, prestolonaslednik, vsi ministri vsa belgrajska posadka in vsi uradniki zapustili Belgrad in se umaknili v notranjost dežele. Iz Belgrada so odpeljali tudi vse blagajne bank. Ob 3. pop. je izdal kralj Peter mobilizacijski ukaz. Ob 6. zv. je izročila vlada srb. odgovor v roko poslanika Giessla. Ker je odgovor nezadovoljiv, je ob 6.30 zvečer poslanik Giessler zapustil Belgrad z vsem poslaniškim osebjem in odšel v Zemun.

Srbski poslanik Jovanović je z Dunaja že odšel.

Na Dunaju so se vršile že zvečer velike patriotske manifestacije. Tisočglava množica je pela marš princa Evgena in cesarsko pesem.

Ko so na Hrvaškem izvedeli o mobilizaciji proti Srbiji, je bilo ondi vse navdušeno. Hrvaški kmetje so se objemali in klicali »Živio« cesarju in Avstriji. Tudi v Sarajevu so Hrvatje in Mohamedanci to vest sprejeli navdušeno. Srbi pa so silno poparjeni.

Na Slovenskem so izvedeli ljudje za mobilizacijo v nedeljo zjutraj. Povsod so bili nabiti razglasi. Tudi naše ljudstvo je to vest sprejelo z navdušenjem. Popoldne so že nabito polni vlaki vozili rezerviste in črnovojneke pod orožje k svojim polkom. To se je vršilo v nedeljo cel dan, celo noč in v ponedeljek cel dan. Možje in fantje so prihajali v Gorico v celih skupinah, nekateri z godbami na čelu. Peli so avstrijske domoljubne in bojne pesmi. Bili

se pretresljivi prizori. Svojci, ki so spremljali rezerviste pod orožje, so pretakali solze, rezervisti pa so bili polni največjega navdušenja. Na vseh progah je bilo videti vse črno mož in fantov, odičenih s cvetjem, pojoče in vriskajoče. Ljudstvo na postajah, ki ga je ponekod bilo na tisoče, je pozdravljalo odhajajoče. »Živio Avstrija«, »živio cesar« — ti klici so grmeli povsod in odmevali od naših visokih gor, se razlegali po naših Brdih. Vipavski dolini, po Krasu. Cela Slovenija je orila enega samega klica: »Živio cesar in Avstrija!« — »V boj proti Srbom!«

Dne 28. t. m. je cesar izdal oklic na svoje narode in obenem se je napovedala vojska.

Cesar svojim narodom!

Njega c. in kr. Apostolsko Veličanstvo je najmilostljiveje blagoizvolilo izdati sledeči Najvišji rokopis in manifest:

Ljubi grof Stürgkh!

Odločil sem se naročiti ministru za svojo hišo in za zunanje stvari, naj kraljevi srbski vladi notificira, da je med monarhijo in Srbijo nastopilo vojno stanje. V tej usodepolni uri čutim potrebo, obrniti se na Svoje ljubljene narode. Naročam Vam torej, da obče objavite priloženi manifest.

V kopališču Ischl, dne 28. julija 1914.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Mojim narodom!

Bila je moja najiskrenejša želja, da bi leta, ki so Mi še usojena po milosti Božji posvetil delom miru in da bi Svoje narode obvaroval težkih žrtev in bremen vojne. Toda Božja previdnost je odločila drugače.

Spletke sovraštva polnega nasprotnika Me silijo po dolgih letih miru zagrabiti za meč, da varujem čast Svoje monarhije, da branim njen ugled in njeno stališče kot sile, da varujem njeno posestno stanje.

Z nehvaležnostjo, ki hitro pozabi, je kraljevina Srbija, ki smo jo od prvih početkov njene državne samostojnosti do najnovejšega časa Moji predniki in Jaz podpirali in pospeševali, je že pred leti nastopila pot odkrite sovražnosti zoper Avstrijsko-Ogrsko.

Ko sem po treh desetletjih blagoslovljenega dela in miru v Bosni in Hercegovini razširil Svoje vlad. pravice na ti deželi, je ta Moja odredba v kraljevini Srbiji, koje pravice se nikakor niso kršile, vzbudila izbruhe nebrzdane strasti in najsrditeljšega sovraštva. Moja vlada se je takrat poslužila lepe predprave močnejšega in je v prizanesljivosti in dobrotljivosti zahtevala od Srbije samo znižanje njene vojske na mirovni stalež in obljubo, da bo v bodoče hodila pot miru in prijateljstva.

Isti duh zmernosti je vodil Mojo vlado, da se je omejila na varovanje najvaž-

nejših življenskih pogojev monarhije, ko se je Srbija pred dvema letoma bojevala s turško državo. Temu vedenju se je v prvi vrsti zahvaliti za doseg vojnega namena.

Nada, da bode srbska kraljevina cenila potrpežljivost in ljubezen Moje vlade do miru in da bo izpolnila svojo besedo, se ni uresničila.

Vedno višje plameni sovraštvo zoper Mene in Mojo rodovino, vedno bolj neprikrito se pojavlja stremljenje s silo odtrgati neločljiva ozemlja avstrijsko-ogrsko.

Zločinska gonja sega čez mejo, da bi na jugovzhodu monarhije izpodkopala temelje državnega reda, da bi narod, kateremu naklanjam v očetovski ljubezni Svojo polno skrb, omajala v njegovi zvestobi do vladarske rodovine in domovine, ki bi doraščajočo mladino premotila in jo naščuvala k hudodelnim dejanjem blodnosti in veleizdaje. Cela vrsta morilnih naklepov, po načrtu pripravljena in izvršena zarota, ki se je strašno posrečila in v srce zadela Mene in Moje narode, je daleč vidni krvavi sled tistih tajnih splotk, ki so se započele in vodile iz Srbije.

Ta neznosna gonja se mora ustaviti, neprestanim izzivanjem Srbije se mora narediti konec, ako se naj ohrani čast in dostojanstvo Moje monarhije neomadeževano in ako se naj ne pretresa neprenehoma njen državni, gospodarski in vojaški razvoj.

Zaman je naredila Moja vlada še zadnji poskus, doseči ta cilj z mirnimi sredstvi. Srbijo pripraviti z resnim opominom, da krene na drugo pot.

Srbija je zavrnila zmerne in pravične zahteve Moje vlade in je odklonila izpolniti tiste dolžnosti, kojih izpolnjevanje je v življenju narodov in držav naravna in potrebna podlaga miru.

In tako se moram odločiti s silo orožja ustvariti neobhodno potrebna poročstva, ki naj zagotovijo Mojim državam mir v notranjosti in trajni mir na zunan.

V tej resni uri se popolnoma zavedam cele dalekosežnosti Svojega sklepa in Svoje odgovornosti pred Vsemogočnim.

Preskusil in uvaževal sem vse.

Z mirno vestjo nastopam pot, ki mi jo kaže dolžnost.

Jaz zaupam Svojim narodom, ki so se v vseh viharjih vedno v složnosti in zvestobi družili okoli Mojega prestola in ki so bili za čast, velikost in moč domovine vedno pripravljeni za najhujše žrtve.

Jaz zaupam hrabri avstrijsko-ogrski vojni, moči, polni požrtvovalnega navdušenja.

In Jaz zaupam Vsemogočnemu, da podeli zmago Mojemu orožju.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Avstrija napovedala Srbiji vojsko!

V torek 28. t. m. popoldne je Avstrija Srbiji napovedala vojsko! O tem poročajo z Dunaja:

»Wiener Zeitung« priobčuje v posebni izdaji v uradnem delu sledečo vojno napoved:

Ker kraljeva srbska vlada na noto, ki ji je bila izročena od avstrijskega poslanika v Belgradu dne 23. julija 1914. ni odgovorila na zadovoljiv način, se smatra c. in kr. vlada prisiljena, da skrbi za varstvo svojih pravic in interesov in apelira v doseg tega namena na silo orožja. Avstro-Ogrska smatra zato, da se nahaja od tega trenutka v vojnem stanju s Srbijo. Avstro-ogrski minister za zunanje zadeve:

grof BERCHTOLD.

S tem dnem je torej med nami in Srbijo vojsko. Značilno je, da je 28. jun. padel Franc Ferdinand in 28. julija je napovedana vojska.

Napoved vojske je Avstrija naznanila vsem velevladostem.

Novice z bojišča.

Teh je doslej malo. Vsega skupaj le par kratkih brzozavk.

Sovražnosti so se začele v noči od 28. na 29. julija.

Prvi boji so se bili že pred vojno napovedjo v nedeljo dne 26. julija. Listi so priobčili naslednje telegrame:

Dunaj, 27. julija. Ravno kar je došlo poročilo, da so se boji med avstrijskimi in srbskimi vojaki že pričeli. Na meji med Banatom in Srbijo je bila že včeraj praska. Nastopilo je torej zdaj po prekinjenih diplomatskih zvezah dejansko vojno stanje, ki se je pojavilo s prvimi praskami.

Pri Temes Kubinu so srbski vojaki s parnikov na Donavi streljali na naše vojake, ki so seveda nazaj streljali. Na obeh straneh je nekaj ranjencev.

Temes Kubin leži od Donavi v Banatu nasproti Semendriji, kjer se izliva Morava v Donavo. Temes Kubin je mal kraj, kjer se strne več cesta. Vojaškega pomena praska ni imela nobenega.

Boj za prehod čez Donavo.

Z Dunaja prihaja oficijelno poročilo, da so Srbi včeraj 29. t. m. razstrelili most čez Donavo. Naše čete so zaplenile dva ruska čolna, polna bomb in streliva. Bravljavka slove:

Dunaj, 29. (Kor.) Srbi so danes ob 30 ponoči razstrelili most med Zemunom in Belgradom. Naša infanterija in artiljerija je nato skupno z donavskimi monito-obstreljevala srbske pozicije onkraj mostu. Srbi so se po kratkem boju umakili. Naše izgube so malenkostne.

Včeraj se je posrečilo malemu oddelku pionirjev skupno z moštvom finančne straže, zapleniti dva srbska parnika, ki sta bila obložena z municijo in minami. Pionirji in finančne straže so po kratkem hudem boju premagali po številu močnejšo srbsko ladijsko posadko, se poslastili obeh parnikov in nevarne zaloge, kakor so ju odpeljali z dvema donavskima parnikoma.

Dunaj 29. Iz Zemuna poročajo 29. m.: Ko so Srbi razstrelili most, je bil pri tem ranjen nadporočnik Kuerler. Ranjenih je še nekaj vojakov, a ne hudo.

Ali bo svetovna vojska?

Lahko rečemo, da se danes celi svet zanima za avstrijsko-srbsko vojsko. Jasno je namreč, da je velika nevarnost evropske ali celo svetovne vojske. Rusija je namreč bila tista, ki je Srbom nasvetovala, naj se ne udajo, ampak Avstrijo zavrejo. Vsled tega je srbska vlada odklonila avstrijske zahteve v zadnjem hipu. Rusija je namreč zanašala na svoji zaveznici Anglijo in Francijo.

Toda stvari so se zasukale drugače:

Anglija je izjavila, da ona pri avstrijsko-srbskem sporu nima nič opraviti. Nje ni nič ne briga, kaj ima Avstrija s Srbijo in o tem manj, ker so zahteve Avstriji do Srbije opravičene. Anglija bi sama ne bila prav nič drugače ravnala ko je Avstrija. Angleški listi pišejo zelo ostro proti Srbiji in Avstriji prijazno. Pač pa se Anglija zelo rudi, da prepreči svetovno vojsko. To je Ruse zelo potrla.

Francija, ko je videla, da se Anglija ne boče vmešavati, se je tudi ona začela nemam umikati. Ves svet namreč strmi nad velikansko silo, ki jo je ob sedanji mobilizaciji pokazala naša država. Radi tega se Francozi boje, da bi utegnili biti z Rusijo vred premagani. Poleg lastnega položaja bi morali trpeti če to veliko škodo: Francija ima skoro ves denar naložen na Ruskem v posojilih. Če bi bila Rusija poražena, je v nevarnosti francoski denar. In to je eden glavnih vzrokov, da se Francoz umika.

Nemčija je odločno izjavila, da bo kakor tudi ona udarila, če se bo kdorkoli vmešaval v avstro-srbsko vojsko. In znano pa je, da sta Nemčija in Avstrija dve

najmočnejši državi na suhem in na morju. Tega se boji tudi Francija. Enako pa se boji tudi Rusija.

Tudi Italija je izjavila, da bo v avstrijsko-srbski vojski neutralna; da pa bo izvrševala svoje dolžnosti kot zaveznica, če bo Avstrija napadena od kake druge države. Vse to je vplivalo na Ruskem ko slana.

O japonski se tudi čujejo glasovi, da je začela mobilizirati. To pa je nevarno za Rusijo in njeno azijsko posest.

Rusija se torej po vseh teh okolnostih sodeč ne bo upala spustiti v vojsko z nami. Vrh tega se ji je bati revolucije na Poljskem, na Finskem, ruski kmet je skrajno nezadovoljen in delavski nemiri so še znani od onega tedna.

Bolgarija je oficijelno izjavila, da bo nevtralna (da se ne bo vtilkala v boj). Toda časopisje se avstrijskega nastopa zelo veseli. Poročilo iz Sofije se glasi: Ko so v Sofiji izvedeli, da je Avstrija izročila Srbiji svoje zahteve, je to napravilo v javnosti mogočen vtis. Vsebinske note se povsod z zanimanjem razpravlja, in sicer povsod z velikim zadoščenjem in veseljem.

Neodvisni »Dnevnik« pravi, da bodo ostali Srbi vedno nepopoljšljivi. Neobhodno protebno je enkrat, da se Srbe eksemplarično kaznuje, ker ne poznajo mednarodne dostojnosti in navad in tudi na svojo lastno čast prav nič ne pazijo. Bolgarska javnost z velikim zadoščenjem pozdravlja vsak energičen korak Avstro-Ogrske, ki bo dovedel Srbijo do spoznanja. To spoznanje pa bo dobila Srbija le s silo in le na ta način bo prenehala Srbija dražiti svoje sosede. Na Balkanu bo šele takrat mir, ko bo prenehala Srbija provocirati svoje sosede, ko bo prenehala z aranžiranjem zločinov.

Rumunija in Grčija sta izjavili, da se sedaj ne bosta nič vmešavali.

Črnagora pa mobilizira 30.000 mož, a se še ne ve, če potegne s Srbijo.

Tako so stvari sedaj. Kakor nam poročajo listi v sredo zvečer, je ruska vlada izjavila, da želi živeti s sosednjimi državami v miru in prepovedala demonstracije proti Rusiji. Poročajo tudi, da se Rusija in Avstrija med seboj prijateljsko dogovarjata. To vse znači, da vojske z Rusijo ne bo. Barometer politike kaže tako. Včasih se reveda moti. A upamo, da ostane vojska omejena le na Srbijo.

Revolucija v Rusiji?

Poročali smo že o velikih nemirih na Ruskem. Sedaj pa, ko se je Rusija začela pripravljati na vojsko, je revolucija stopila še bolj na dan. Prvi, se zdi, da so se pobunili Poljaki. Značilna so poročila, ki trde, da so varšavsko trdnjavo vrgli Poljaki v zrak. Rusi pravijo, da jo je užgala le strela. Poročila se glase:

Na Dunaj je prispela 27. t. m. preko Berlina vest, da je zletela v zrak cela varšavska trdnjava. Vršile so se grozne eksplozije. Berlinske vesti pravijo, da je po ruskih uradnih vesteh udarila strela v ne-

ko smodnišnico, po poljskih poročilih pa gre za poljsko revolucijo, ki je izbruhnila.

Dunaj 28. Po poročilih, ki so došla zvečer, je povzročila eksplozijo fakično strela, ki je udarila v neko staro poslopje, ki je tudi zgorelo. Vesti, da gre za kak bombni atentat ali pa celo za poljsko revolucijo, ali da bi eksplodirala cela varšavska trdnjava, so se izkazale kot izmišljene. Eksplodirala je le neka kula.

Glasilo poljskih socialistov »Naprzod« priobčuje proklamacijo izvrševalnega odbora poljske socialistične stranke, v katerem pozivlja poljske socialiste in ves poljski narod na najostrejši boj proti Rusiji. Proklamacijo je podpisal poslanec Daszinski.

Izjemno stanje v Avstriji.

Za Avstro-Ogrsko so se razglasila v očigled vojske izjemna določila.

1. Politična uprava za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo preide na najvišjo vojaško oblast.

2. Občine in javni uradi morajo sodelovati pri vsem kar je za obrambo države potrebno.

3. Začasno preidejo sodnijske zadeve na vojaško oblast.

Državni zbor in deželni zbori dalmatinski, kranjski, goriški, moravski, gornjeavstrijski, šlezjski, in štajerski so zaključeni.

Tudi za Ogrsko so izdana enaka določila.

Srbski general Putnik — vjet v Avstriji in izpuščen.

Načelnik srbskega generalnega štaba vojvoda Putnik se je nahajal v zdravilišču Gleichenberg pri Gradcu. Ko se je odpeljal iz Gleichenberga preko Ogrske domov, so ga 25. t. m. ob 10h dopoldne na postaji Kelenfeld blizu Budimpešte aretirali v vlaku. Putnik se je hotel ustreliti, a so mu izvili revolver. Odpeljali so ga iz vagona. Njegova hčerka ga je spremljala neprestano plakače in kričoče. Pred kolodvorom je čakal Sorsich, ki je stopil k njemu in ga nagovoril z besedami: »Ekscelexca, zelo obžalujem, kar se je zgodilo, a postopal sem po višjem povelju. Putnik se je nato udal v svojo usodo. Odvedli so ga na poveljstvo. Vojvoda Putnik je 26. t. m. kosil s svojo hčerjo v dvorani vojaške kazine. Pri vratih sta stala dva vojaka z nasajenimi bajoneti. Putnik je avstro-ogrski vojaški begunec, rojen v torontalski stolici. Med rusko-turško vojsko je kot nadporočnik dezertiral čez Donavo.

Dne 26. t. m. pa so Putnika izpustili, akoravno bi ga bili smeli obdržati kot vojnega vjetnika. Dali so mu na razpolago posebni vlak in salonski voz. Odpotoval je preko Bukarešta v Niš. Naša armada je hotela s tem pokazati, da hoče tudi proti nasprotniku viteško postopati.

Položaj v Srbiji,

Kralj Peter zapustil Belgrad. — Kdo je Ciganović?

Najprej je zbežala iz Belgrada — kraljeva družina! Bilo je to že v soboto ob

pol 3. uri popoldne. Ko je v soboto zbežala iz Belgrada kraljeva družina, se je polastilo belgrajskega prebivalstva nepopisno razburjenje. Nekaj oseb je sicer poskusilo klicati po mestu »živijo!« kralju in prestolonasledniku, kar pa je vzbudilo malo navdušenja; ljudstvo za to ni bilo razpoloženo. Ljudstvo je bilo ogorčeno radi tega, da sta se kralj in prestolonaslednik prva skrila in podala v varnost.

Kljub vsej otožnosti in obupu Belgrajčanov se je jako veliko govorilo o slededem dogodku: V poseben vlak, v katerem se je peljala kraljeva družina, so stopili kralj Peter, ki je bil popolnoma pobit; da je prestolonaslednik Aleksander z neko nepoznano, lepo, mlado damo, princ Pavel in brat kralja princ Arzen. Toda prince Jurija, najstarejšega kraljevega sina in prejšnjega prestolonaslednika nikjer ni bilo. Že od petka opoldne ga niso v Belgradu več videli. Ali ljudstvo si je to kmalu raztolmačilo, vse je govorilo in je trdno prepričano, da je princ Jurij oni Milan ali Cigo Ciganovič, ki je poučeval morilce Principa, Cabrinoviča in Grabesa, kako se mečejo bombe in kako se strelja. In kaj je storil ta Cigo Ciganovič, da ga ne bi vjele avstrijske čete ter ga ne bi bil poklican, zagovarjati se radi sokrivde na sarajevskem umoru? Zbežal je na Rusko, kjer bo pod napačnim imenom živel pri sorodnikih umrlega ruskega belgrajškega poslanika, Hartwiga.

Listi poročajo, da se v odločilnih krogih smatra za gotovo, da je Ciganovič in princ Jurij ona in ista oseba. Zanimivo je namreč dejstvo, da Ciganoviča v Srbiji nikjer »ne morejo« najti. Zanimivo pa tudi, da je princ Jurij v Londonu, kamor je kratko pred umorom našega prestolonaslednika došel, pripovedoval, da bo Franc Ferdinand kmalu padel.

Kakšna in kolika je srbska armada?

Srbska armada, ki je bila do leta 1908 urejena kot nekaka milica, je sedaj popolnoma reorganizirana. Posrečilo se ji je, da je v prvi balkanski vojski v večjih bitkah premagala in porazila Turke, a v drugi balkanski vojski Bolgare s pomočjo Grkov in Rumunov. Te njene zmage so jo napravile ošabno. Pred balkansko vojsko je štela 5 infanterijskih divizij prvega in 5 drugega poziva in je dosegla koncem druge balkanske vojske stanje 161.000 mož prvega in 88.000 mož drugega poziva. V bitkah ob Bregalnici proti Boglarom je poklicala Srbija pod orožje vse može v starosti od 18. do 50. leta. Tako je doseglo stanje srbske armade 450.000 do 500.000 mož. Mirovno stanje srbske armade, ki je znašalo pred balkansko vojsko le 30.000 mož, je znašalo po balkanski vojski 50.000 mož in letos spomladi že 53.000 tisoč mož. Od tega moštva se je nahajalo približno tri petine v novo osvobodenih krajih.

Ministerstvo je odredilo, da se v Novi Srbiji na novo ustanovi 5 divizij prvega, poziva in sicer v Ibaru, na Kosovem, v Vardarju, v Bregalnici in Bitolju. Ker je padlo v obeh balkanskih voj-

skah okrog 50.000 srbskih vojakov in še v novo osvobojenih krajih niso mogli dobiti toliko novincev, da bi zamogli nadomestiti izgubo, se lahko računa, da bi mogla Srbija sedaj v slučaju vojske poklicati pod orožje komaj toliko moštva, kakor ga je sklicala v začetku balkanske vojske.

V slučaju vojske bi postavila na bojišče 6 armadnih zborov, vsak po 2 diviziji. Vsaka divizija šteje štiri polke, en polk konjenice, en polk poljskega topništva, ki šteje 9 baterij in vsaka baterija 4 topove. Na vsako divizijo se računa 15.000 mož tako, da znaša vojno stanje Srbije prvega in drugega poziva 200.000 mož. Ni pa znano, kako so sestavljene nove divizije v novo osvobojenih srbskih pokrajinah. Kako je sedaj razdeljena srbska armada in kje se nahajajo armadni zbori, o tem ni znano nič zanesljivega. Le toliko je znanega, da je Srbija odpoklicala iz Nove Srbije 2 diviziji na srbskobosansko mejo. Mobilizacija srbske armade se more izvršiti v 8 dneh.

Kje se bodo srbske čete uprle našim?

Srbija je mobilizirala že prej predno je izročila naši državi odgovor na noto. Kakor poročamo na drugem mestu, so vse srbske oblasti s kraljem in prestolonaslednikom zapustile Belgrad. Sedaj se zbira skupščina v Nišu. Odtod so odšli tudi poslani tujih držav in vojaštvo. Iz tega sledi, da Srbi Belgrada ne bodo branili, kar je tudi umljivo. Naši topovi Belgrad lahko v par urah popolnoma porušijo. Srbi so, predno so odšli, razstrelili most čez Donavo.

Tem poveljuje znani general Janković, predsednik »Narodne Obrane«, ki je pri umoru našega prestolonaslednika tako zelo prizadet. Sramota je, da je tak mož še vedno mogoč kot poveljnik.

Srbski dezertjerji.

Listi poročajo, da prehaja na avstrijska tla vse polno srbskih derzterjev v uniformah in z orožjem. Vsi tožijo, da so večnih vojsk v Srbiji že siti, da se jim skrajno slabo godi.

Poveljniki naše armade.

Po naši ustavi ima cesar neomejeno oblast v vseh vojaških zadevah. Pridržana mu je vsa pravica čez vojaštvo in noben drug človek se ne sme vmešati v vojaške reči. Vojni minister ima sicer nekatere pravice, a tudi te so mu podeljene od cesarja. Storit mora vse to, kar mu cesar ukaže. Cesar ima tudi pravico, napovedati vojsko ali pa skleniti mir, sklepati zveze z drugimi vladarji in voditi sploh vse zunanje zadeve. Najvišji vojskovodja je torej cesar. Kajpada lahko izroči cesar vrhovno povelje tudi svojim izkušenim generalom. Taki generali, ki so odločeni za vojskovodje, opravljajo v naši armadi sedaj službe armadnih nadzornikov. Imenujemo jih po službeni starosti:

Nadvojvoda Friderik.

Nadvojvoda Friderik, katerega je cesar po umoru Franca Ferdinanda določil za svojega pooblaščenca in zaupnika v vseh vojaških rečeh; uradno se to izraža, da je na razpolago najvišjemu vrhovnemu poveljstvu. Nadvojvoda Friderik je bil do tega imenovanja nadzornik za vso avstrijsko deželno brambo. Radi svoje prijaznosti in ponižnosti je v vojaških krogih zelo priljubljen.

Konrad Hötendorff.

Šef generalnega štaba, kateri ima z najboljšimi izbranimi častniki v resnici usodo cele vojske v rokah, je baron Konrad - Hötendorff. Generalni štab izdeluje in vojskovodje jih v sporazumu z njim le izpeljujejo. Znano je, da velja baron Konrad ne smo pri nas, ampak tudi v vojaških krogih kot nenavadno bistroumen, nadarjen in hitro misleč človek. Naša armada je, odkar je Konrad šef generalnega štaba, izmed najboljših organiziranih armad na svetu. Preskrbljena je z vsem do zadnjega gumba. Častniki so z novodobnimi manevri, ki niso več samo za parado, ampak se nastnjajo kolikor mogoče na istinite rzmere v vojski. Takih izbornih manevrov nima nobena druga država. Častniki in moštvo obožujejo Konrada. Njegovo ime elektrizira našo armado. To je dobro, kajti pravi vojskovodja mora imeti neomejeno zaupanje pri celi armadi.

Vojni minister.

Za vso upravo v vojski bo moral skrbeti vojni minister Krobatin. Mož jeslovenskega pokolenja in njegov oče je kranjski Slovenec pri Trzinu na Gorenjskem! Že dolga časa služi v vojnem ministerstvu, kojemu sedaj načeljuje, ter velja za izbornega upravitelja. Armada je z vsem preskrbljena, magacini so polni. Vrh tega še velja Krobatin kot strokovnjak pri artileriji ter je ravno to važno panogo naše armade popolnoma in po najnovejših potrebah organiziral.

Admiral Haus.

Na morju je določen za našega vojskovodjo admiral Anton Haus. Doma je iz Tolminskega na Goriškem! V delegaciji s slov. in hrvatskimi delegati govori vedno slovenski ali hrvatski. Haus živi le za našo monarhijo, za drugo se ne briga. Mož je izredno učen, moško odločen in v obče vanju zelo ljubeznjiv. Ne samo častniki, ampak pred vsem ga ljubi moštvo, kajti Haus zna obče vati z vsakim mornarjem, kakor s svojim tovarišem. Ali bi v slučaju vojske nastopila tudi naša mornarica? Skoraj gotovo, ako bi se Crnagora in Grčija postavili ob stran Srbije.

Potiorek.

Najboljši poznavatelj Bosne in Hercegovine v vsakem oziru je sedanji predsednik bosanske deželne vlade, feldcaymajster Oskar Potiorek. O njem se pravi, da je celo nadarjen, pogumen in nagle, a trezne odločitve. To vse je v vojski dobro.

Nadalje so še armadni nadzorniki: poprejšnji vojni minister infanterijski general Moric vitez Aufenberg, kavalerijski general Rudolf vitez Bruderman in infanterijski general Liborij vitez Frank.

Amnestija za derzenterje:

Cesar je izdal amnestijo (odpuščanje kazni), ki bistveno obsega sledeče:

I. Onim, ki služijo v vojni in pri mornarici, ki so se pred razglasitvijo mobilizacije pregrešili proti vojaški obveznosti s tem, da so dezertirali ali se niso odzvali pozivu, in so radi tega v preiskavi ali pred kaznijo, se odpusti preiskava in kazen, morajo pa takoj v vojaške, in tisti, ki imajo kako šaržo, jo izgubijo. Interkalare derzenterjev se všteje v službeni čas. Preiskava in kazen se pa ne odpusti onim, ki so koga speljali k pregrešku proti vojaški obveznosti. Ako se ima kdo poleg teh pregreškov zagovarjati tudi radi drugih, je sicer deležen amnestije, a za druga kazniva dejanja je še vedno odgovoren.

II. Vsem v monarhiji, ki so obsojeni ali pa še v preiskavi, ker so se pred razglasitvijo mobilizacije odtegnili naboru ali vojaški službi, se odpusti kazen, ki je še niso prestali, oziroma preiskava in kazen; tudi jim ne bo treba dalje služiti. Morajo pa iti takoj k naboru, oziroma v vojaško službo in se v ta namen nemudoma priglasiti pri politični okrajni oblasti svoje domače občine. Sokrivci amnestije niso deležni. Izseljenci, ki so se vrnili in so asendirani kasneje kot v tretjem razredu, so obvezni služiti le do 31. decembra onega leta, v katerem izpolnijo 33. leto.

Za one, ki služijo v deželni brambi, veljajo ista določila kot za druge vojaške in mornarje. Če se imajo zagovarjati razen radi pregreškov proti vojaški obveznosti tudi radi drugih kaznivih dejanj, so deležni amnestije, če že niso bili obsojeni; če so bili obsojeni, zanje amnestija ne velja, v jako ozira vrednih slučajih pa se jih lahko predlaga za posebno milost.

Podpore družinam v vojsko klicanih rezervistov.

Sedaj, ko so tu resni dnevi, se vidi kako je bilo prav, da se je v decembru 1912 izdal zakon, na podlagi katerega se zagotavljajo podpore družinam mobiliziranih. Ako je vpoklican rezervist ali nadomestni rezervist, ima njegova družina pravico do državne podpore. Kot sorodniki pridejo v prvi vrsti zakonska žena in otroci v poštevi. Dalje starši in sestre, otroci nezakonskih mater in nezakonske matere, ako prebivajo v državi in ako so avstro-ogrske državljan, oziroma spada jo v Bosno ali Hercegovino. Kot pomoči potrebni se smatrajo oni, ki živijo v večjem delu od zaslužka vpoklicanega. Podpora se določa vsako leto posebej in ne sme presegati večine povprečnega zaslužka vpoklicanega. Podpore se sestavljajo v zneskih na podlagi članov družine. Te podpore trajajo za časa vpoklica v službo, vsled katere dotičnik ne more z delom preživljati svojcev. Podpore pripadajo le potrebnim. Ako kdo ubeži ali je obsojen v

težko ječo ali v se hujšo kazen, odpadejo podpore. Svojcem, katerim je bil v boju ubit ali pogrešen, oziroma je vsled v službi dobljene bolezni umrl, se dele še šest mesecev podpore. Podpore, ki jih daje država, se ne znižajo vsled kakih drugih (privatnih ali občinskih) podpor. Podpore se izplačujejo vsakega 1. in 16. dne v mesecu.

Poziv k molitvi!

Topovi grmijo in smrtonosno se sipajo kakor toče svinčenke in kroglice na glave sovražnikov, a tudi na naše hrabre vojaške. Ali vsi čutimo z njimi in smo v duhu pri njih, pri naših hrabrih vojaki! Bog jih čuvaj in blagoslovi v pravičnem boju!

Molimo zanje. Časi so resni. In dasi smo ponosni na to, da so naši dragi odšli na boj in s Slovenci in Hrvati polnoštevno zastopani v vojski za mir, za čast in boljše bodočnost domovine in naše Avstrije, vendar se mnogim stiska srce pri vprišajanju, kaj bo z njimi, ki so odšli na boj.

Molimo zanje! Sedaj je čas, precastiti gospodje dušni pastirji, da zbirate dan za dnem ljudstvo v cerkvi, da moli za naše hrabre vojaške in daruje sv. obhajilo zanje. Bog, Gospod vojskineh trum, bo njihovo molitev sprejemal in uslišal. Sedaj je čas, da se zopet vsi člani vsake družine zbirajo pred sliko Matere Božje doma in molijo rožni venec za drage, ki so odšli v pravični boj.

Tako predragi! Vaši pred sovražnikom kot hrabri branitelji domovine; Vi pa molite zanje!

Ranjenim vojakom v pomoč!

Osrednje vodstvo »Rdečega križa« na Dunaju, ki skrbi s pomočjo zasebne plemenite darežljivosti za ranjene in bolne vojaške v vojskinem času, je razposlalo prekrasen poziv v pomoč. Prihodnjikrat ta poziv pribčimo. Za danes pa vabimo vsa srca, ki čutijo z vojakom, ki želi in hočejo ranjenim vojakom pomagati, da se z darovi velikodušno odzovejo.

V Gorici se pripravlja v prostirih bogoslovnega semenišča bolnišnica za ranjene vojaške. 200—300 ranjencev naj bi imelo v njih prostora. Ravnotako se tam prireja dvorana za operacije. Kmalu bodo morda vojaški tudi v naši sredi, ki so kri prilivali za domovino in za — nas!

Prihitite jim v pomoč z obilnimi prispevki. Slovenski odsek »Rdečega križa« se te dni v Gorici konstituira. Med tem blagovelite pošiljati darove na naslov: Dr. Jos. Srebernič, Gorica. Imena darovateljev in darovi se bodo točno v »Novem Času« priobčevali.

Z Bogom torej ranjenim vojakom v pomoč!

Denar v hranilnicah je varen!

Kakor se nam poroča, se trosijo okoli vesti, da je denar, naložen v hranilnicah in posojilnicah sploh v denarnih zavodih v nevarnosti vsled vojske. — To beganje ljudstva je vse obsodbe vredno, kajti

denarja, ki je naložen v denarnih zavodih, ne more vzeti nihče in tudi vojska ne. Naj se pripeti v državi karkoli, denarnim zavodom zaupani denar ostane nedotaknjen in nobena moč ne bi mogla in smela poseči po njem. To se nam zdi potrebno dati javnosti v vednost ter svarimo vsakega, vznemirjati ljudstvo, ga hujskati in pripravljati do tega, da iz popolnoma neutemeljene in prazne bojazni zahteve svoj denarnemu zavodu zaupani in tu slej ko prej najvarnejše in dobičkanosno naloženi denar nazaj. Proti vsakomur, ki bi razširal katere koli vznemirjajoče, lažnjive vesti, se bo najostreje kazensko postopalo.

Okrožnica dež. odbora. Vsled mobilizacije, odredene od Njegovega Veličanstva presvitlega cesarja, si šteje podpisani v dolžnost opozoriti Vaše Blagorodje na potrebo, da upliva na primeren način na ljudstvo, da se čuva pred lažnjivimi vestmi, da se previdno izogiba vsakemu nepotrebnemu razgovoru, dalje da naj bo kar najbolj mirno in da v vsakem slučaju natančno izvršuje predpise, ki jih izdajo pristojne oblasti.

Istotako v interesu naše dežele in zasebnikov smatramo potrebnim naglašati, da bi bila v sedanjem položaju povsem neumestna vsaka bojazen in strah glede denarja, naloženega pri hranilnicah in zavodih v deželi.

Nadejamo se zavržno, da bodo gospodje župani in občinski zastopi delovali z vsemi svojimi močmi, da se s temi nasveti seznanijo ljudstvo in da jih bo le-to popolnoma uvaževalo.

V tem zelo težkem trenutku za usodo naše države se nam nudi zopet prilika pokazati našo neomajano zvestobo do svete Osebe Njegovega Veličanstva, do presvitele dinastije in do najvišjih državnih interesov.

Deželni odbor. — Deželni glavar:
Dr. Faidutti.

Silajne manifestacije v čast našim vojakom sinoči in danes.

Velikansko manifestacijo v čast našim vojakom je sinoči in danes videla Gorica. Mestna godba je pred vojašnico na Travniku igrala patriotske komade. Od tod je šla pred glavarstvo. Tisoče ljudi je vihtelo klobuke in robce. Vojaške so dvigali na rame in jih nosili okrog. »Živio«, »Evviva« »Hoch« je nepretrgoma pretresalo ozračje.

Bili so te nepopisni trenutki, ko je lahko vsakdo videl: Avstrijska misel v narodih živi tako krepko, da gorje vsakomur, ki bi se hotel s tem igrati.

Danes zgodaj v jutro ob 3h je bila na Travniku slovesna prisega. Nagovoril je vojaštvo poveljujoči general. Vojaštvo je burno odgovarjalo, da hoče dati kri in življenje za cesarja in domovino. Nato je duhovščina z Najsvetejšim podelila blagoslov vojaštvu. Bili so slovesni trenutki. Jutranji mrak je še odeval mesto; a ljudstva je bilo že polno. Tiho in svečano je bilo v tem trenutku. Kratka, rezka po-

velja. Celo ogromno živo telo se pričinja premikati. Ljudstvo spremlja vojake po korzu in jih povsod pozdravlja z največjo prisrčnostjo.

Na koncu Korza je navdušenje priklopelo do vrhunca. Vojaki so peli slovenske in nemške pesmi. In priznati je moral vsakdo, da so se slovenski fantje postavili. Častniki so prišli občudovat in pohvaliti petje slovenskih fantov. »Živio!« in »Hura!« klici so grmeli kot grom izpod oblakov.

Resnično! Dokler ima Avstrija take vojake, ni se ji bati nobenih sovražnikov. Bog živi naše vrle vojake! Bog čuvaj našo Avstrijo.

Novice.

Velika patriotska manifestacija v Gorici. V pondeljek zvečer so se v Gorici vršile velike patriotske manifestacije. — Vojaška godba je igrala pred c. kr. glavarstvom marš »prince Evgena« ter cesarsko himno. Več sto glava množica je navdušeno pozdravljala vojaštvo ter na koncu po cesarski pesmi burno klicala: »Živio!«. Slovenski klici so preglasili vse druge. Godba je nato igrala še pred kneževnadškofijskim dvorcem ter priredila po mestu mirozov. Slovenci so se v velikem številu zbrali in navdušeno klicali: »Živio cesar! Živio armada, Živio Avstrija!« — Pozneje se je zbralo na Korzu več laške mularije, ki je ta slovesni trenutek avstrijske patriotske manifestacije porabila za demonstracijo proti Slovencem, kar pa mora vsakdo obsojati.

Velike slavnosti v Ljubljani. V torek zvečer so se vršile v Ljubljani velikanske domoljubne manifestacije. Po mestu se je vršil spreved vojakov in ljudstva. Bilo je gotovo 40.000 oseb. Govorniki so se poslavljali od slovenskih vojakov, odgovarjali so general Kraliček, dež. predsednik Schwarz. Govoril je v imenu dežele dr. Lampe, v imenu mesta dr. Tavčar, v imenu rezervistov nadporočnik vitez Pogačnik. Vse hiše so bile razsvetljene. Dve godbi sta igrali v sprevedu. Pri stolnici se uvrsti v procesijo duhovščina z Najsvetejšim. Na Vodnikovem trgu je bil blagoslov, ki ga je odhajajočim vojakom podelil z Najsvetejšim prošt Sajovic.

Laškim izzivačem! Dobé se med laškim občinstvom brezvestni elementi, ki celo sedanje velerese čase izrabljajo za to, da dajejo duška svojemu fanatičnemu sovraštvu do nas Slovencev in Hrvatov. »Abbasso i ščavi« vpijejo kakor divji sedaj, ko je vsak Slovenec in Hrvat odšel kri prelivat za Avstrijo in cesarja. Mi avstrijski Slovani imamo pravico, biti spoštovani v domovini od vseh, tudi od Lahov! Zahtevamo od sl. policije, da take žalitve in taka izzivanja proti Slovanom, ki prelivajo kri za Avstrijo, po nobeni ceni ne trpi in take zagrizene izzivače brez pardona prime in strogo kaznuje.

Slavno občinstvo pozivamo, naj napram takim podležem ostaja mirno; brezobzirno pa naj take ljudi pelje in odvaja policiji! —

Pazite na srbske zločince! Od raznih strani se sliši, da so aretirali več sumljivih Srbov, ki so imeli pri sebi bombe. Tako poroča »Slovenec«: V šumi pri Retečah (škofjeloški okraj) so v noči od 27. do 28. julija zalotili orožniki dva srbska rekovnjača, ki sta imela pri sebi dinamitne zavoje. Govori se, da sta nameravala razstreliti železniški most čez Soro v bližini medvoške tovarne. Če je res, bodo napravili z njima nagel in krutek obračun.

Podobno se sliši tudi od drugod. Tudi v Solkanu so aretirali sumljivega človeka, ki se je klatil okrog želez. mosta. Prašali so ga, odkod je. Odgovoril je, da iz Brd. Govoril pa je samo srbsko. Vtaknili so ga pod ključ. — Naše ljudi prosimo, naj strogo pazijo na vse sumljive elemente in svoj sum povedo orožništvu.

Pogreb ponesrečenih žrtev pri strašni eksploziji. Pret. petek so pokopali žrtve strašne nesreče, ki se je zgodila: Ferdinanda in Ivanko Makucu in Rudolfa Komela. Pogreba se je udeležilo številno občinstvo, med njimi dež. glavar in poslanci Rojcec, dr. Gregorčič in Furlani. — Naj p. v m.!

Poroka. Poročila se je gospodična Maruška Casagrande iz veleugledne obitelji v Ajdovščini z računskim poročnikom Florjanom Mühlbauer. Naše iskrene častitke!

Poroka. Poročil se je g. Franc Bevk, učitelj v Orehku, z gđ. Lucijo Mavri. Bog daj obilo sreče!

Aretacije. V Gorici je oblast aretirala A. Gabrščka, dr. Puca, tovarnarja Jakila iz Rupe. V Ljubljani je aretiran bivši župan I. Hribar. V Dubrovniku so aretirali dubrovniškega župana dr. Čingrijo in ondodnega podžupana Pugliasija. — Iz Gorice so v noči od torka na sredo prepečljali aretirance v Gradec.

Ustavljeni listi. Državna oblast je ustavila nadaljnje izhajanje lista »Dan« v Ljubljani. Dalje sta ustavljena socialistična lista »Zarja« in »Rudar«. Ustavljen je tudi list »Glas Juga«.

Straženje železniških prog. Državna oblast je izdala sledeče obvestilo: V svrhu varstva železniških prog se je uredilo, da bodo železnice zastražene po vojaških stražah. Da se preprečijo nezgode, opozarja se občinstvo, da imajo strogi nalog, takej uporabljati orožje proti vsakemu, kateri se ne bi ustavil na prvi tozadevni poziv.

Posledice mobilizacije. Ponekod so odšli od doma na cesarjev poziv vsi moške. Poročajo nam, da jih je prihitelo pod orožje toliko, da niso pričakovali. — So pa tudi ponekod cele vasi brez moških. Razne trgovine v mestih je treba zapreti, ker je odšlo vse cesarju služiti. V Ljubljani n. pr. je več trgovin, kjer je odšel gospodar in pomočniki. Trgovine morajo zato zapreti. Enako tudi v Gorici. Trgovina Pinter in Lenard bo zaprta, ker sta odšla oba gospodarja. — In vse to se vrši praznično, slovesno skoro veselo, kakor bi šli na ženitovanje. Bog daj srečo!

Ljudski shod pri Sv. Luciji je odgođen radi vojske na nedoločen čas.

Oproščena morilka. Žena bivšega francoskega ministra Caillaux, ki je ustrelila v Parizu časnika Calmette, je bila pred pariškimi porotniki oproščena.

Kako bomo dopisovali s svojo na bojišču? O tem je oblast izdala obširna pojasnila, ki so povsod nabita. Ljudstvo naj se obrne za pojasnila na svoje dušne pastirje!

Vojak ustreljen. V Ajdovščini sta se 2 vojaka — Slovenca igrala s puškami. Naenkrat se ena puška sproži in zadene drugega vojaka, ki je obležal težko ranjen. Umrl je v goriški bolnišnici.

Proti podraženju živil. Z Dunaja poročajo: Ozirom na dejstvo, da se v zadnjem času opaža, da cena živilom raste, kar pa nikakor ni utemeljeno glede na sedanje gospodarsko stanje, se opominja, da obče kazensko pravo gotove oblike odeduštva z živili kaznuje. Glasom § 483. je trgovec, ki kupuje in prodaja blago, kateri tvori dnevni prežitek, ako prikrija svoje zaloge ali ako od teh noče kupcu kaj prodati, kriv prestopka ter se v prvem in ponovnem slučaju kaznuje z denarno globo v tretjem pa s tem, da se mu odvzame dovoljenje za obrt. Po § 484. se tako postopanje, ako se isto zgodi za časa javnega vznemirjenja, kaznuje razven z odvetjem obrtniškega dovoljenja s strogim zaporom od jednega do šestih mesecev.

Glede pismonoše na Grčini nam poročajo, da stvar temelji na nesporazumljenju. Pismonoša ne agitira proti N. Č., pač pa je na Grčini preuredil naslove ulic in številke ter to upravnistvu naznanil, česar bi ne bil dolžan. Glede luteranskih brašuric pa se nam izjavlja, da jih ne vsiljuje, ker je katoličan in zvest drž. služabnik.

Vlak je povežil v torek dopoldne Bozinijevega uslužbenca. Povežil ga je vipavski vlak na Mirenski cesti.

Strahovit zločin. Ruski listi poročajo o sledečem strahovitem dogodku, ki se je zgodil pred kratkim. Neki živinski trgovec iz Uralska se je s svojo hčerjo vračal s sejma domov. Ko sta šla skozi neki gozd, je opazil oče, da se nekdo plazi za njima. Tedaj je oče izročil denar, ki ga je nosil s seboj, hčeri in jej rekel, naj gre hitro dalje do strica, ki je stanoval v bližini, on sam pa da se bo že kako ubranil napadalca. Deklica je hotela naprej, a kmalu nato je zaslišala za seboj obupen krik. Strah jo je tako prevzel, da se ni upala ozreti, ter je vsa zasopla in prestrašena prišla do hiše svojega strica. Pri stričevih je našla doma samo teto, katera jo je skušala pomiriti in jo končno spravila spat k svoji hčeri, ki je spala v posebni sobici. — Vsled silne razburjenosti revica ni mogla zaspiti in je slišala, da se je stric vrnil domov in rekel polglasno teti: »Ubil sem ga, toda

Ali ste že poravnali naročnino?

denarja nisem našel!« Ko je deklica slišala te besede, je revica takoj spoznala, da je bil sam stric tisti, ki je napadel očeta in ga umoril. Zato je potihem vstala iz postelje, skočila skozi okno in tekla naravnost v mesto, kjer je vso stvar nazna-

nila crožnikom. Med tem pa je žena povedala možu, da je prišla bratova hči in da spi v sosednji sobi. Takoj sta si domislila, da je možev brat izročil denar za prodano živino svoji hčeri in da ga ima ta pri sebi v postelji. S tem pa je bila tudi že

zapečaten dekličina smrt. Podivjani denarja lakomni lopov se je splazil v sobo in je mahnil s sekiro po deklici, ki je spala na postelji, in tako umoril — svojo lastno hčer, misleč, da je le njegova nečakinja. Tedaj pa je tudi že prišlo iz mesta orožništvo in je aretiralo oba, moža in ženo, ter ju odpeljalo v zapor v Uralsk.

ZAHVALA.

Podpisani se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom prijateljem in znancem, ki so nam o priliki grozne izgube, preljubljenega nam sina in neveste oziroma hčerke in zeta —

Ferdinanda in Ivanke Makuc

prihiteli na pomoč s pristržno tolažbo, z dobrimi nasveti in z dejanjem. Naša nepopisna bol je našla obilo utehe v tem in v dejstvu, da je naša grozna ne-reča svoj živ in tužen odziv v srcu vseh Goričanov. Zahvaljujemo se nadalje vsem, ki so s svojo prisotnostjo povečali slovesnost tega pogreba, posebno častiti duhovščini, deželnemu glavarju, cenjenim deželnim poslancem, različnim društvom in družbam, ki so bila zastopana.

V GORICI, 28. julija 1914.

ŽALUJOČI DRUŽINI MAKUC IN LEBAN.

ŠIRITE „NOVI ČAS!“

Zabozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen

GORICA

Jos. Verdi tekališče štev. 37

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone
zlate mostove, zobe na kaučukove plošče
uravnavanje krivo stojećih zob. Plombe
vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju

od 9 ure dop. do 5. ure pop.

Trgovski dom v Gorici

Najnovejša moda v rožicah, kakor vse vrste blago se prodaja po čudovito nizki ceni.

Največja izbira novosti.

Pregrad & Černetič.

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Gorici.

Centrala Ljubljana, p. družnice: Celje, Celovec, Savažovo, Split, Trst.

Delniška glavnica R 8.000.000

Rezervni zakladi „ 1.000.000

Vloge na knjižice po 4¹²/₁₀ v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz-valut.

Borzna naročila.

Promese za vsa žrebanja.

Vnovčenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic.

Stavbeni krediti.

Predujmi vrednostni ne papirje.

Srečkana obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje

Safes.

Nakazila v inozemstvo.

Kreditna pisma.